

moria

nieuwsbrief

Maart 2013

- Terugblik op het jaar 2012
- **'We bouwen weer op. Dat is fijn'**
Veel nieuwe medewerkers
- **'Kennismaking met de nester en de junior'**
Mediteren bij Moria
- **'Ik moet niet alle kanten opvliegen'**

We zijn opgefrist

Als ik dit schrijf begint een stralend zonnige winterdag. Ik ben al vroeg bij Moria. De nachtwacht is er nog (die gaat om 7.00 uur naar huis). Hij heeft wilde zwijnen gehoord, maar ze niet gezien. Misschien maar gelukkig. Wilde zwijnen met jongen, het is er de tijd voor, kunnen agressief zijn. Het bezoek van de wilde varkens laat zo zijn sporen na. Het gras is omgewroet. Een flinke klus voor het voorjaar, om alles wat is omgewoeld weer goed, vlak en overzichtelijk te krijgen.

Na een bewogen jaar, waarin er binnen Moria ook veel is omgewoeld, strijken we de rimpelingen glad. Veel ging op de kop. We wilden het meeste, maar niet alles. Nu er een winter bijna voorbij is kunnen we al wat luchtiger zeggen dat de boel flink opgeschud is. De Moria-methode, de inrichting van het huis, en wijzelf ook. We zijn opgefrist, opgeknapt, bij de tijd gebracht. En ook wat ouder en wijzer geworden.

We hebben ons intensief afgevraagd wat de Moria-methode de komende jaren moet zijn. We besloten het begeleiden centraal te zetten, en deden alles weg wat we niet zelf hoeven te doen. Wij willen begeleiden naar – zoveel mogelijk – zelfstandigheid.

In essentie gaat het erom dat we willen dat het beter werkt wat we doen. Dat het langer werkt omdat het dieper raakt. Hoe maak je mensen sterk, zodat ze het ook zonder ons kunnen? Want mét onze hulp lukt het wel: als wij maar hulp blijven verlenen. Maar er komt een moment van afscheid nemen. En wat dan?

We wonen en werken in een oud huis. De afgelopen maanden is het beneden mooi opgeknapt. Het team werkt rondom de huiskamer van de jongens. Op de plek waar we vergaderen staat een nieuwe werktafel. Een robuuste, met negen stevige poten. Een of twee mensen krijgen hem niet van zijn plek. Het is een tafel die veel kan verdragen.

De nieuwe tafel is rond. De oude was hoekig. Niemand zit er aan het hoofd, ik ook niet. Ieder speelt zijn eigen rol, maar we hebben elkaar nodig om de cirkel rond te maken. De stoelen zijn allemaal vrolijk oranje. En er hangt een metersgrote lamp: een koepel die verlicht en omvat.

Enkele jaren geleden was ik op de plek waar de stichter van de fraters Maristen is begonnen. Centraal staat daar de tafel van Marcel Champagnat. Aan die tafel is hij met een paar mensen, heel eenvoudig, begonnen aan kinderen onderwijs te geven.

Zonder de tafel van Marcel Champagnat, zo'n tweehonderd jaar geleden in een achterafdorpje in Frankrijk, zou die van Moria er nu niet staan. Eigenlijk is dat een duizelingwekkend idee. Het laat zien hoe ver een droom, een plan of een beslissing kan reiken – of zelfs alleen de durf om gewoon maar te beginnen.

André Stuart, directeur

‘De tafel van Marcel Champagnat laat zien hoe ver een droom, een plan of een beslissing kan reiken – of zelfs alleen de durf om gewoon maar te beginnen.’

moria

werken aan vrijheid

‘Focus. Dat is belangrijk’

Afgelopen najaar was de bekende zenmeester Rients Ritskes een keer gast aan tafel bij Moria. Hij at mee, ging met de bewoners in gesprek over zijn werk en gaf een workshop. Met Brahim (24) praten we na over geloof, rust en aandacht.

Rients Ritskes is een zenpionier. Hij leidt zen.nl, een samenwerkingsverband van 25 zen-centra in Nederland, en schreef al zeven praktische boeken over zen. Ook trainde hij dartskampioen Raymond van Barneveld.

Zen is een soort mentale fitness, vertelde Ritskes aan de bewoners en stafleden van Moria: een techniek om te leren met volle aandacht te doen wat je doet. Als je dagelijks mediteert, wordt je denken en doen helderder en word je vrijer in je keuzes. ‘Na drie weken merk je al verschil’, zei de zenleraar.

Brahim ging tijdens het bezoek met Ritskes in discussie. ‘Dat kwam denk ik vooral omdat hij zen een geloof noemde’, mijmert hij achteraf – en geeft, hardop denkend, een kleine lezing over geloof ten beste.

‘Eigenlijk zou geloof geen benaming moeten krijgen. Het zou genoeg moeten zijn als iemand zegt: “Ik geloof”. Dat kan dan allerlei vormen aannemen. Ik ben moslim, maar ben daar niet zo mee bezig. Ik ben van mening dat het gaat om dezelfde werkelijkheid, waar wij allemaal in leven. En die kun je verschillend benaderen. De een wordt rustig van zitten. De ander van lopen in het bos.’

Geloof jij?

‘Ik denk dat er wel iets is na de dood.’

En voor de dood?

‘Soms wel. Maar ik denk ook wel eens: we zijn allemaal maar stofdeeltjes. En waarom het slechte bestaat, dat snap ik niet. Ik heb zelf ervaren dat niet alles een vrije en bewuste keuze is. Ik heb niet gekozen voor bepaalde moeilijke ervaringen, en ook niet om verslaafd te raken. Ik heb er wel voor gekozen om naar Moria te komen en mijn kans te pakken.’

Heb je geoeft met mediteren?

‘Ja, met Ritskes. Het was prettig, maar ook wat rumoerig. Wij, jongens in huis, voelen soms ook een beetje als een groep acht van de basisschool: naar mekaar kijken, lachen. Maar ik geloof wel dat je er rustig van wordt.’

Doe je het dan wel eens, mediteren?

‘Als het mij te veel wordt, loop ik het bos in of ga ik bladeren harken. ’s Avonds in bed bid ik wel eens om hulp. Dat zijn allemaal dingen waar ik rustig van word.’

En als ze hier in huis dagelijks zouden mediteren?

‘Ik sta daar wel voor open. Ik heb ADHD en wil geen medicijnen meer. Maar als er veel dynamiek om mij heen is, ga ik er nog te gemakkelijk in mee – en soms zelfs er overheen.’

Hoe ziet je nabije toekomst eruit?

‘Ik mag verder: ik krijg binnen anderhalve maand mijn eigen huisje en ga werken als stratenmaker, met een dag in de week school. Frank blijft mijn persoonlijk begeleider. Ik had geen betere kunnen hebben. Soms hoeft ik zelfs niks te zeggen, dan weet hij al wat er in mij omgaat. Hij heeft me veel vertrouwen gegeven.’

Je hebt een druk hoofd. Heeft dat genoeg aan straten maken?

‘Fysiek werken is fijn, ik heb veel energie, dat moet ik kwijt. Maar ik doe ook andere dingen: ik heb auditie gedaan voor een theateervoorstelling bij Artez en sta in april in een voorstelling. Ik vind zoveel dingen leuk en interessant, ik moet zorgen dat ik niet alle kanten opvlieg. Maar nu eerst: clean blijven, werken en mijn vriendin en nieuwe vrienden vasthouden. Dat is voorlopig genoeg.’

‘Ik ben best een lachebek, maar ik sta altijd serieus op de foto. Nu ook weer zeker?’

Terugblik op 2012

De highlights

De veranderende doelgroep en financiering van Moria maken vernieuwing noodzakelijk. Bestuur, directie en team gingen in 2012 samen op zoek naar de kern van het werken met jonge (ex-)delinquenten, en hoe dat te organiseren. Dit intense proces zorgt ervoor dat het team van Moria weer persoonlijk begeleiders worden van de bewoners. De nieuwe werkwijze ging in september in.

Voor een aantal teamleden was deze verandering het moment om ander werk te zoeken. Sommigen omdat ze na vele jaren toe waren aan een nieuwe werkring, anderen omdat ze zich niet senaang voelden in hun nieuwe rol. Het vertrek van zeven mensen en het aantrekken van acht nieuwe teamleden trok een wissel op de organisatie, maar gaf ook nieuwe dynamiek.

September was ook de start van een nieuwe bestuursstructuur, die door de overheid is opgelegd. Daardoor is directeur André Stuart nu Raad van Bestuur en is het voormalige bestuur nu Raad van Toezicht. In de praktijk betekent het dat André Stuart meer beslissingen neemt over de grote lijnen, en de Raad van Toezicht iets meer op afstand staat.

Om in de toekomst financieel gezond te kunnen draaien moet Moria uitbreiden. In 2012 groeide het aantal plaatsen van veertien naar achttien. Naar verwachting in 2014 biedt Moria plaats aan 24 jonge (ex-)delinquenten.

Om beter te werken en meer plaatsen te hebben moest er intern verbouwd worden. Alle vergader- en werkruimtes liggen nu bij elkaar op de begane grond, zodat de overige verdiepingen huiselijker worden.

Een steun in de rug is de erkenning van Moria door het Zorgkantoor. Dat betekent dat we voor een aantal bewoners kunnen rekenen op AWBZ-gelden.

2012: de cijfers

In 2012 beschikte Moria over zeventien kamers. Tien daarvan waren in een samenwerking met het Ministerie van Veiligheid en Justitie bestemd voor verplichte deelnemers. Zij vielen bijna allemaal onder de zogenaamde Doelgroep 2-populatie, wat betekent dat ze kampen met verslavings- of psychische problematiek, dan wel zwakbegaafd zijn.

Een deel van deze bewoners is na afloop van het traject van justitie op vrijwillige basis gebleven. De andere plaatsen werden bezet door jongemannen die onder toezicht stonden van de reclassering (3), die een voorwaardelijke veroordeling kregen en een penitentiair programma (7), of onder bijzondere voorwaarden van de rechter.

Moria gaf twee jongemannen een kans om zonder verplichting mee te doen. De kosten van hun programma zijn door Moria betaald.

We kregen in 2012 meer aanmeldingen en wezen ook meer jongemannen af, vooral omdat de psychiatrische of verslavingsproblemen van de kandidaten te groot waren om binnen Moria te begeleiden.

In totaal hadden we in 2012 35 bewoners ('Moria Binnen') en begeleidden we 18 jongemannen op afstand ('Moria Buiten').

Bezetting 'Moria Binnen'	2012	2011
Aantal bewoners	35	34
Bewoners met justitiële titel	33	26
Bewoners op vrijwillige basis	2	8
Instromers	22	23
Uitstromers	25	20

Bezetting 'Moria Buiten'	2012	2011
Aantal bewoners	18	12

Een bewogen jaar

Drie teamleden zitten aan de grote ronde tafel in de nieuwe teamkamer. Hun collega's zijn na de wekelijkse vergadering al uitgevlogen naar al hun verschillende taken. Maaïke Jansen is een oudgediende en werkt al sinds 2000 bij Moria. Said Tahri is een groentje en kwam in augustus 2012 bij Moria werken. Jan Wassink is teamcoördinator. Samen kijken ze terug op een bewogen jaar.

Said sprong afgelopen zomer in het diepe: enkele weken na zijn komst ging Moria's nieuwe werkwijze in. Hij kwam van de Pompekliniek, waar hij met TBS-gestraften werkte. 'Deze doelgroep is dynamischer, jonger, ze vliegen alle kanten op', zegt hij. 'Ik vind dat erg leuk.'

Immiddels zijn de eerste maanden met de nieuwe werkwijze voorbij en is er meer rust in de organisatie gekomen. 'Ik heb wel eens gedacht: waar ben ik nu terechtgekomen?', erkent Said. 'Maar er is nu meer structuur, de doelen zijn helderder.'

Teamcoördinator Jan zucht, van opluchting en ook wel van verdriet. 'We wisten dat 2012 een jaar van veel ontwikkelingen zou worden. We zijn samen gaan werken aan de vernieuwing, iedereen dacht en praatte mee. Dat werkte heel goed. Maar ik had zelf niet voorzien dat er zo veel mensen weg zouden gaan. Ik had hun kwaliteit en betrokkenheid graag voor Moria willen behouden, het is pijnlijk dat dat niet gelukt is.'

Maaïke overziet de meeste jaren van Moria, dat afgelopen najaar achttien jaar bestond. 'We begonnen het jaar met de notitie *Grip door eenvoud*. Ik kan me nog herinneren dat we in 2000 de taken van het team opdeelden in woon-, werk-

en trajectbegeleiders. Nu zijn we allemaal persoonlijk begeleiders. Ik denk dat het goed is dat we nu minder hulpverleners zijn die heel hard werken, en meer begeleiders die naast de jongens staan.'

In feite heeft Moria in een paar maanden een zeer ambitieus plan verwezenlijkt: met meer structuur en overzicht gaan werken, en tegelijk in een sfeer waar meer ruimte is voor ontmoeting en persoonlijke inbreng. Maaïke: 'De rode draad van Moria is: hoe kunnen wij jongens helpen om hun eigen weg te vinden?'

Said: 'Als hulpverlener ga je snel overhelpen. Het is lastig om een stap terug te zetten, een jongen ruimte te geven – ook om fouten te maken.'

Jan: 'Dat is ook helemaal niet efficiënt, fouten maken. Maar deze jongens leren niks als wij voortdurend voor ze klaar staan. Als ze uiteindelijk op eigen benen staan, vallen ze weer keihard terug.'

Maaïke: 'Dan moest er een jongen naar een afspraak, maar zijn fiets was stuk. Vroeger sprongen wij dan in de auto met hem. Nu zeggen we: ga je fiets maken. Dat kun je best. En roep maar als je hulp nodig hebt.'

Aan het einde van het bewogen jaar 2012 is er al meer rust gekomen in het grote huis aan de rand van de bossen van Nijmegen. Nieuwe teamleden vinden hun plek, er wordt minder vergaderd en meer geleefd en gewerkt, en langzaam worden de veranderde werktijden normaler: er is nu meer begeleiding in huis in de ochtend- en avonduren. 'We bouwen op', zegt Jan, 'en dat is fijn'.

Kwalitatieve resultaten

Werk en scholing

Arbeids- en scholingassessment (beoordeling kwaliteiten en competenties)	22
Een betaalde baan verworven	8
Werkervaringsplaats of stage verworven	9
VCA-basisdiploma behaald (is verplicht op bouwplaatsen)	11
VCA-vol diploma behaald	3
Zaagcertificaat bosbouw behaald	4
Rijbewijs behaald	1
Horeca SVH hygiëne basisdiploma behaald	1
Heft- en reachtruckcertificaat behaald	2
Budgetbeheer	35
Schuldsanering	33
Begeleiding bij zelfstandig wonen	18
Koppeling aan een vrijwilliger	3
Begeleiding bij contacten met familie	8
Begeleiding bij contact met justitiële instellingen zoals reclassering	33

Reden uitstroom

	2012	2011
Doorstroom naar individueel begeleid wonen (Moria Buiten)	4	8
Penitentiair Programma succesvol afgerond	3	1
Liever zelfstandig woonruimte	7	0
Niet begeleidbaar	4	2
Problematisch alcohol- en drugsgebruik	6	3
Overtreding van justitiële voorwaarden	0	1
Psychiatrische problematiek	0	0
Recidive	1	0
Niet behalen fase 1	0	0

Succesvolle afronding fase individueel wonen ('Moria Buiten')

	2012
Aantal bewoners	8

Nestor en junior

Mensen komen en gaan, ook bij Moria. Afgelopen jaar raakte dit proces in een stroomversnelling. Maar wie zijn die nieuwe mensen die Moria dragen? Een gesprek met nestor Pieter Kuiper (1953) en junior Justin Weeteling (1989).

De nestor

Pieter Kuiper heeft een schat aan ervaring in de zorg, zowel praktisch als beleidsmatig en bestuurlijk. Aan het einde van zijn carrière neemt hij aan wat hem boeit of leuk lijkt, zoals een tijdelijke functie als beleidsmedewerker kwaliteit. Als 'oude rot' heeft hij een goede plek in het jonge team van Moria.

'Ik heb eerder in woongemeenschappen gewerkt. De sfeer van Moria voelt vertrouwd: het is een warm nest waar van alles gebeurt. Bewoners komen voor een individueel traject, maar we wonen hier ook samen, al hebben we elkaar niet uitgezocht. De bewoners leren dus ook om de verantwoording te nemen om samen te leven.

Ik heb eerder aan kwaliteitssystemen gebouwd, ook in veel grotere organisaties. Mijn vertrekpunt is dat zo'n systeem geen keurslijf moet zijn, het moet aansluiten. Mijn vraag is dus steeds: vertel me wat Moria doet, waar jullie

goed in zijn, dan help ik om het uit te leggen en te kunnen verantwoorden. Op zo'n manier is het een rijk proces: dan gaat het niet om opgelegde controles van buitenaf, maar om samen te leren en beter te worden in je werk.

Wat me aan Moria opvalt is de gedrevenheid van de vaak jonge stafleden: ze staan stevig en met spirit in dit werk, met een toch moeilijke doelgroep. Daarnaast valt me op dat de structuur beter kan. Heel simpel: maak duidelijke afspraken over wat waar wordt opgeborgen, maak kleine checklists voor de jongere en onervaren medewerkers, om hen te helpen routine op te bouwen in de werkwijze van Moria. Elke organisatie heeft een systeem en een structuur nodig. Die moet dan wel kloppen bij de aard van het werk en het bedrijf. Ik ben geen systeembouwer – het gaat mij om het evenwicht tussen de zachte en de harde kant van de organisatie.

Aandacht voor elkaar, eigenheid en warmte zitten in de wortels van Moria. Dat is fijn, want dat kun je niet kunstmatig aanbrengen. Moria is nu aan het doorontwikkelen vanuit die kern. Dat is een leuk proces om bij te helpen. Daarnaast krijg ik soms ook vragen waardoor ik mijn ervaringen kan delen. Ook daar heb ik plezier in. En als ik in juni hier klaar ben, ga ik vier maanden in Frankrijk werken.'

De junior

Justin Weeteling werd bij zijn eerste sollicitatie bij Moria gepasseerd. 'Ze wilden iemand met ervaring', zegt hij. 'Ik was goede tweede.' Dat bleek korte tijd later toen er opnieuw een vacature was en Justin een telefoontje kreeg: wanneer hij kon beginnen.

'Na mijn studie MWD, Maatschappelijk Werk en Dienstverlening, werkte ik als nachtwacht bij Exodus en bij ver-

Pieter Kuiper

Justin Weeteling

slavingszorg in Utrecht. Beide functies werden wegbezuinigd, de laatste toen ik net getrouwd was. Wat een pech.

Het eerste wat ik bij Moria dacht was: tjonge, hoe krijgen ze dit voor elkaar? Zo'n mooi huis, zo'n fijn terrein: het schept een huiselijke sfeer. Ik heb lol in het samen eten, het meebewegen met de bewoners, het leren kijken wat ze nodig hebben.

Want ja, ik ben jong. En ik ben ook ongeduldig, ik wil graag bewijzen dat ik het kan. Maar bij onze doelgroep is veel geduld nodig, veel herhaling en vertrouwen. Ik moet leren met kleine stapjes tevreden te zijn.

Spannend is dat hoor: je moet niet te veel verwachten, tegelijk moet je consequent zijn. Dat lukt me als ik me realiseer waar veel van onze bewoners vandaan komen. De meesten hebben zo veel meegemaakt, ik kan niet verwachten dat ze dezelfde waarden en normen gaan hanteren als ik.

Voor een jonkie als ik is het best zoeken. Oudere collega's kunnen tegen een bewoner dingen zeggen die ik me niet kan permitteren. Bij een ouder iemand zeggen ze: 'Dank voor de tip' en bij mij: 'Waar bemoei je je mee!' Ik zoek daar mijn weg in en dat kan bij Moria. Ik voel veel ruimte om het op mijn manier te doen, tegelijk is er steun en een warme collegiale sfeer. Mijn kracht ligt denk ik in het bouwen van een relatie met een bewoner, hem te motiveren. In het groepswork heb ik nog veel te leren.

Mijn geloof is mijn drijfveer. Ik ben christen, ik bid bijvoorbeeld voordat ik naar mijn werk ga. Ik vind het belangrijk om mensen in hun waarde te laten en nederig te zijn. Dat laatste bedoel ik ook praktisch: als een bewoner moet poetsen, dan doe ik mee.'

Bjorn (31): 'Ik kan het nu anders doen'

Toen hij net binnen was, hield hij zijn jas aan op zijn kamer en blowde zichzelf elke avond in slaap. Nu, vijf maanden later, is hij laaiend enthousiast over zijn werk in een bejaardenhuis. Hij werkt zoveel hij kan en heeft een vrouw leren kennen die hij zijn vriendin mag noemen. 'Met mij gaat het uitstekend.'

Het was geen makkelijke start. 'Ik moest erg wennen aan het hier zijn, was constant op mijn hoede. Daarom hield ik ook mijn jas aan. Ik moest in een structuur komen, dat kende ik niet. Om half acht opstaan, ontbijten, meedoen aan activiteiten. Ontbijten! Dat had ik nooit gedaan. Ik blowde om te kunnen slapen, maar was daardoor vaak suf. Het kon me niet veel schelen allemaal.'

Er werd een plan gemaakt. Stap 1: stoppen met blowen. Daarvoor volgde hij een training. Pas daarna kwam stap 2. 'Moria is streng en autoritair soms, maar ook warm en betrokken. Zij bepalen de kaders, maar blijven in gesprek en vragen wat je nodig hebt. Dat is fijn. Moria is de fundering. Vanuit daar kun je bouwen.'

Bjorn werd opgepakt met een kilo cocaïne en moest een celstraf uitzitten. 'Ik smokkelde drugs voor een ex met schulden, die in de prostitutie was beland. Dat ik ben gepakt, is goed geweest. Ik kan het nu anders doen. En ik mag EMDR, traumatherapie, gaan doen en dat is een geschenk uit de hemel.' Summier schetst hij een beeld van zijn jeugd met misbruik en mishandeling. 'Nu ik het zeg, schaam ik me weer. Ik wil geen slachtoffer zijn. En ik wil niet zielig gevonden worden. Het staat gelukkig niet op mijn voorhoofd. Deze wereld is keihard. Is je been eraf, dan word je daarop beoordeeld.'

Sinds kort werkt hij als vrijwilliger in de horeca in een bejaardenhuis. 'Dat is de wereld waarin ik wil zijn. Ik voel me prettig in een normale omgeving. Het zijn heel lieve mensen, puur en oprecht, en ze ontroeren me. Dan ga ik erbij zitten aan de stamtafel en maak een praatje. We lachen wat af! Ik weet wat iedereen drinkt en onthoud wat ze vertellen. Dat gaat vanzelf. Soms bak ik een appeltaart en neem die mee.'

Daar ontmoette hij ook een vrouw. 'Mijn collega. We zijn een paar keer koffie gaan drinken en uit eten geweest. Ik was zo verliefd. Later vroeg ze me mee naar huis. Dat kon natuurlijk niet. De dag daarna heb ik verteld dat ik hier zit. Dat ik stomme keuzes heb gemaakt en daar spijt van heb. Ze was opgelucht dat ik zo eerlijk was, het veranderde niks. Later heeft ze me hier voor de deur afgezet en me gezoend. Dat was mijn gelukkigste moment in jaren.'

Bjorn is een gefingeerde naam.

werken aan vrijheid

Stichting Moria

Louiseweg 12
6523 NB Nijmegen
T: 024 329 76 80
F: 024 329 76 89
E: info@stichtingmoria.nl
W: www.stichtingmoria.nl
Tw: <http://twitter.com/stichtingmoria>
Bank 13.58.95.308

Stichting Moria ziet (ex-)gedetineerde jongvolwassenen met andere ogen. Door opvang, begeleiding en voorlichting wil Moria met én voor hen werken aan een nieuw toekomstperspectief. Moria is erkend door het Ministerie van Justitie. De Stichting is een initiatief van de Fraters Maristen, de Zusters van Julie Postel en de Fraters van Utrecht, en wordt financieel en moreel ondersteund door congregaties, fondsen en 2000 particuliere donateurs.